

KAYITLI ELEKTRONİK POSTA (KEP)

Yüksel SAMAST

Genel Müdür, VERİON TEKNOLOJİ GRUBU

yuksel.samast@verion.com.tr

Özet: Bu bildiriye, kayıtlı elektronik posta (KEP) ve dünyadaki ve ülkemizdeki genel durum, uygulama alanları, teknik standartlar ve yasal düzenlemeler hakkında genel bilgi sunulmaktadır. Ülkemizde KEP sistemiyle ilgili yasal düzenlemelerin 2010 yılının ilk yarısında ve akabinde KEP hizmet sağlayıcılarının ve KEP uygulamalarının yıl sonuna doğru veya önümüzdeki yılın ilk yarında başlayacağı değerlendirildiğinden, başta akademik camialar olmak üzere ilgili tüm tarafların KEP hakkında genel bilgi sahibi olması amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayıtlı elektronik posta, KEP, registered e-mail, REM, certified e-mail, ETSI TS 102 640, yasal geçerli elektronik posta, zaman damgası, e-imza, kayıtlı elektronik posta hizmet sağlayıcısı, KEPHS

1. Giriş

Elektronik posta (e-posta), internetin yaygınlaşması, her türlü verinin kolaylıkla iletilmesi ve düşük maliyetli olması nedeniyle ülkemizde ve tüm dünyada en yoğun kullanılan iletişim araçlarından ve kanallarından biri haline gelmiştir. E-posta yoluyla iletilen başta resmi ve ticari olanlar olmak üzere her türlü belgelerin ve yazıların (e-posta iletilerinin) gönderici ve alıcı açısından teknik ve yasal güvenilirliği ve geçerliliği büyük önem taşımaktadır.

Şu anda yaygınlıkla kullanılan elektronik posta yolu ile iletişim hukuken kabul edilmeyen ve teknik olarak fazla güvenli kabul edilmeyen, iletimin kesin olarak sağlanmadığı ve inkar edilebilen bir iletişim şeklidir. Ayrıca, istenmeyen mesajlar ile e-posta iletilerinin başkaları tarafından açılabilmesi gibi sorunlar da giderek yaygınlaşmaktadır.

Basit elektronik posta yoluyla, başta gönderici ve alıcının kimliklerinin kesin olarak tespit edilememesi olmak üzere, güvenli olarak oluşturulan bir elektronik belgenin, teknik ve hukuki kesinliğe sahip olarak, başkaları tarafından değiştirilmeden veya görülmeden gönderilmesi,

saklanması ve alınmasının sağlanamaması, resmi ve ticari işlemlerin internet üzerinden yürütülebilmesinin önünde önemli engellerden birini teşkil etmektedir.

Kayıtlı elektronik posta (KEP) (Registered E-Mail: REM, Certified E-Mail: CEM), kısaca yasal olarak geçerli ve teknik olarak güvenli elektronik posta olarak tanımlanabilir. KEP sistemi, yasal geçerli güvenli elektronik imza ve zaman damgası kullanılarak, “**kayıtlı e-posta hizmet sağlayıcı (KEPHS)**” sayesinde, bir elektronik postanın iletiliğini garanti altına almakta, gönderen ve alan tarafların kimliklerini ve gönderilen iletinin ve eklerinin içeriğinin başkalarınınca değiştirilmediğini tespit edebilmeyi sağlamaktadır.

2. KEP Sistemi ve KEPHS

KEP sistemi ile elektronik ortamda yapılan gönderilerin ne zaman yapıldığı, göndericinin ve alıcının kim olduğu ve alıcı tarafa ne zaman ulaştığı kesin olarak tespit edilebilmektedir. Sistem içerisinde yer alan taraflar arasında gönderici taraf iletinin kendisi tarafından gönderilmediğini, alıcı taraf da kendisine ulaşmadığını iddia

edememektedir. Kayıtlı elektronik posta sisteminde gönderilen ve alınan e-postalar “güvenilir bir üçüncü taraf” rolünde olan, ilgili düzenleme otoritesinden yetki almış ve denetlemelere tabi “*kayıtlı e-posta hizmet sağlayıcı (KEPHS)*” üzerinden geçmektedir. Sistemi kullananlar dilerse ileride oluşabilecek bir uyuşmazlık sırasında ibraz edilmek üzere gönderilerinin (elektronik belgelerinin) bir kopyasının saklanması da KEPHS’ndan talep edebilmektedir. KEPHS gönderilerin içeriğinin birebir bir kopyasını tutmak veya arşivlemek zorunda değildir, teknik olarak “özet (hash)”ini tutabilir. Her kullanıcı mutlaka aynı KEPHS’ndan da hizmet almak zorunda değildir, farklı hizmet sağlayıcılardan kayıtlı e-posta hizmeti alarak güvenli ve yasal geçerli şekilde iletişim kurabilirler.

Özet olarak, KEP sistemi yetkili KEPHS’lar tarafından işletilmektedir. Bu kuruluşların, güvenilir üçüncü taraf olarak, e-imza alanındaki elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları (ESHS) gibi, teknik, idari, mali ve hukuki niteliklerinin neler olacağı ve nasıl denetlenecekleri düzenlemelerle belirlenmektedir. Avrupa Birliğinin Telekomünikasyon alanında standartlarını belirleyen Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI), KEP sistemine ilişkin standartları (ETSI TS 102 640) 20 Kasım 2008 tarihinde üç bölüm halinde yayınlamıştır [1]. Standardın yayımlanan ilk üç bölümüne ilave olarak 4, 5 ve 6 bölümleriyle ilgili çalışmalar sürmektedir.

Ülkemizde de bu alandaki düzenlemeleri yapmakla görevli ve yetkili kurumun BTK olacağı, yeni TTK taslağının 1525(2) maddesinden ve E-Devlet ve Bilgi Toplumu Kanunu tasarısının 17. Maddesinden anlaşılmaktadır. Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun ve E-Devlet ve Bilgi Toplumu Kanunu’nun tasarılarının TBMM’de kabulünden sonra yasalaşmasıyla birlikte BTK’nun yapacağı

düzenlemelerdeki gereklilikleri sağlayıp, düzenlemelerde belirlenen niteliklere uygun olarak altyapılarını kurmuş KEPHS’ları yetki aldıktan itibaren, kişiler, şirketler, kurum ve kuruluşlar tarafından KEP hizmeti alınabilecektir [2].

3. KEP Sistemi ile Yapılabilecek İşlemler

KEP sistemiyle resmi, özel ve ticari her türlü belge veya yazı kurum, kuruluş ve şahıslar arasında elektronik olarak gönderilip alınabilecek, başka bir deyişle yasal geçerli olarak elektronik yazışma ve bildirim (beyanname, bildirge, başvuru, tebligat, ihtar, ihbar, vb.) yapılabilecektir.

Kamu kurumları arasındaki ve kurum içi yazışmalar, kamu kurumları ile özel sektör, kuruluşlar, vatandaşlar arasındaki yazışmalar, gerçek ve tüzel kişiler arasında her türlü tebligat, belge gönderilmesi, ihtar/ihbar gönderilmesi, elektronik fatura gönderilmesi, telefon görüşme dökümleri, banka hesap ekstreleri, kredi kartı ekstre gönderimleri, online alışveriş, kredi başvuruları, siparişler, sözleşmeler, ihale teklifleri, şirket içi yazışmalar gibi sayısız alanda kullanılmaya başlanacaktır.

İletişimin gizliliği sağlanarak güvenli haberleşme ve elektronik belgelerin güvenli bir ortamda saklanması da KEP ile mümkün olabilecektir.

4. KEP Sisteminin Genel İşleyişine Bir Örnek

Kayıtlı elektronik posta adresi edinebilmek ve KEP sistemini kullanabilmek için kişinin yasal geçerli kimlik bilgilerinin tespiti mutlaka yapılmak durumundadır.

- 1) Gönderici göndereceği e-posta iletisini (varsa ekleriyle birlikte) sahip olduğu kayıtlı e-posta adresini kullanarak hizmet

aldığı KEPHS'na gönderir. (Yasal olarak gönderici tarafından imzalanması gereken ve zaman damgası eklenmesi gereken bir belge/yazı ise, kendi güvenli elektronik imzasıyla imzalayarak ve yetkili bir ESHS'dan zaman damgası ile damgalayarak gönderir)

- 2) KEPHS iletiyi alınca Göndericiye iletisinin alındığına dair bir "*alındı belgesi*" gönderir. Alındı belgesinin içeriğinde, göndericinin kimliği, gönderim tarihi, zamanı ve iletisinin gönderildiğine dair bilgiler bulunur.
- 3) Göndericinin iletisini Alıcıya gönderirken KEPHS, bir "*gönderim zarfı*" oluşturur ve güvenli elektronik imza ile imzalar ve yasal geçerli zaman damgası ekler. Böylece iletinin veri bütünlüğü sağlanmış olur ve daha sonradan bir değişiklik yapılması halinde tespit edilebilir. Gönderim zarfı, kabaca aynı normal postada olduğu gibi, Gönderici ve Alıcı kimlik ve e-postabilgileri ile iletinin kendisinden oluşur.
- 4) KEPHS, iletinin Alıcıya iletildiğini, Göndericiye "*iletildi/teslim edildi belgesi*" ile bildirir. İletilemediyse iletilemediğine dair mesaj gönderir. İletim belgesi, Alıcının kimlik bilgilerini ve iletimin tarih ve zamanını içerir.
- 5) Böylece e-posta iletisi (ve varsa ekli dosyaları) hukuki geçerli olarak güvenli bir şekilde teslim edilmiş kabul edilir.
- 6) KEPHS, arşivlemesi gereken bilgileri ve işlemlerizun süreli güvenli bir şekilde saklar.

5. Dünyadaki Uygulamalar

KEP sistemi AB ülkeleri İtalya, Fransa, Almanya, Belçika, İspanya, İsveç ve ABD gibi ülkelerde düzenlemeleri yapılarak uygulamaya geçmiş ve birçok ülkede de geçmek üzere bulunmaktadır.

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI) tarafından 20 Kasım 2008 tarihinde, KEP sistemi ve bileşenleri resmi olarak bir telekomünikasyon standardı (ETSI/TS 102 640) olarak üç bölüm halinde düzenlenmiştir. Satandardın, ilave 4. ve 5. bölümleri de 2009 yılında taslak olarak görüşlere açılmış olup, 2010 yılında standartlaşacağı beklenmektedir.

İtalya, 11 Şubat 2005 tarihinden itibaren kayıtlı e-posta sistemini "certified e-mail (cep)" olarak yasal düzenlemelerini yapmış şekilde uygulamaktadır.

Almanya, KEP sistemini "E-Devlet 2.0" programının önemli bir parçası olarak De-Mail Sistem adıyla 2009 yılının ortasından itibaren Friedrichshafen'da ve 2010 yılında da ülke genelinde uygulamaya başlayacağını duyurmuştur.

ABD, 2000 yılı Haziran ayında çıkardığı "*Electronic Signatures in Global and National Commerce Act*" ile kayıtlı elektronik postanın yasal altyapısını düzenlemiş ve uygulamaya başlamıştır.

6. Ülkemizdeki durum

Ülkemizde bu konudaki yasal çalışmalar başlatılmış ve hazırlıklar sürmekte olup henüz tamamlanmamıştır. KEP sistemi bir çeşit elektronik haberleşme hizmeti olduğundan, Türkiye'de de bu sisteminin düzenlemeleri, dünyadaki uygulamalar ve yeni yasal düzenlemeler doğrultusunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yapılacaktır.

E-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'na, BTK tarafından Aralık 2008 toplantısında e- KEP hakkında açıklayıcı ve bilgilendirici genel bir sunum yapılmıştır [3]. E-DTR İcra Kurulu, 15 Temmuz 2009 tarihli 28 numaralı kararıyla BTK'nu KEP konusunda çalışmalar yapmak üzere görevlendirmiştir [4].

Elektronik Haberleşme Kanuna göre elektronik haberleşme alt yapısı, sistemleri ve hizmetleri konusunda Ulaştırma Bakanlığı'nın belirlediği stratejiler doğrultusunda düzenleme ve denetleme yapma görevi ve yetkisi BTK'na verilmiştir. KEP sisteminin temel bileşenleri olan elektronik imza (e-imza) ve zaman damgası konularında, 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanununa göre, düzenleme ve denetleme yapma yetkisi de BTK'undadır. Yeni Türk Ticaret Kanunu tasarısı ve E-Devlet ve Bilgi Toplumu Kanunu tasarısı ile kayıtlı elektronik posta sistemi ile ilgili düzenleme ve denetleme görevi de BTK'na verilmektedir.

TBMM Genel Kurulunda onaylanan yeni Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın 18. maddesi :

“(3) Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshetmeye veya sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya **güvenli elektronik imza** kullanarak **kayıtlı elektronik posta sistemi** ile yapılır.”

Türk Ticaret Kanunu tasarısı'nın TBMM Genel Kurulunda görüşülecek olan 1525(2) maddesi :

“..... **Kayıtlı elektronik posta sistemine**, bu sistem üzerinde yapılacak işlemlere ve hukuki sonuçlarına, bu sistem içerisinde yer alacak kayıtlı elektronik posta adresi sahibi şirketler, gerçek kişiler ile kayıtlı elektronik posta hizmet sağlayıcılarının hak ve yükümlüklerine, kayıtlı elektronik posta hizmet sağlayıcılarının işleyişine, yetkilendirilmesine, denetimine ilişkin usul ve esaslar bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren **on iki ay içerisinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle** belirlenir.”

Ağustos 2009 içerisinde yayımlanmış bulunan **E-Devlet ve Bilgi Toplumu Kanunu** tasarısının 17. Maddesi Kamuda e-belge değişimi başlığı altında kayıtlı elektronik posta sisteminin kullanılacağını belirtmektedir;

“**MADDE 17 – (1) Kamu kurumları ile gerçek ve tüzel kişiler arasında elektronik ortamda belge, bildirim, ihtar, ihbar ve benzeri hukuki sonuç doğuran beyan ve yazışmalar ortak e-devlet hizmeti olarak, kayıtlı elektronik posta sistemi vasıtasıyla yapılır.**

(2) Kamuda kayıtlı elektronik posta sistemi kullanılarak yürütülen idari işlemlere ilişkin esaslar, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun düzenlemeleri dikkate alınarak Ajans tarafından çıkarılacak Yönetmelikle belirlenir.”

KEP alanında bilgilendirme ve eğitim amaçlı olarak Verion Teknoloji Grubu, ODTÜ-Uygulamalı Matematik Enstitüsü, İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Bilgi Güvenliği Derneği tarafından işbirliğiyle Aralık 2009 ve Ocak 2010 ayları içinde çeşitli toplantı, panel ve seminerler düzenlenmiştir [5], [6].

7. Sonuç ve Değerlendirme

Hukuken geçerli ve teknik olarak güvenli bir şekilde elektronik posta yoluyla haberleşmenin yolu olan **kayıtlı elektronik posta** (KEP), günümüzün en temel ihtiyaçlarından biri haline gelmiştir. KEP sisteminin, ülkemizde e-ticaret ve e-devlet uygulamalarının yaygınlaşmasını önemli oranda hızlandıracağı, tasarruf sağlayacağı ve beklenen faydaları ve verimi elde etmede önemli bir araç olacağı değerlendirilmektedir.

Hukuken geçerli ve güvenli (kayıtlı) e-posta, e-devlet, e-iş ve e-ticaret gibi tüm e-dönüşüm uygulamalarının bütün boyutlarıyla hayata geçirilebilmesi açısından stratejik önemi haiz bir konudur. Kağıt, arşiv, postalama ve işlem maliyetlerinin düşürülmesi ve zaman kayıplarının azaltılmasıyla bürokrasinin daha etkin işlemesine,

resmi ve ticari işlemlerin hızlı yapılmasına, ticari faaliyetlerin verimli yürütülmesine büyük katkısı olacaktır.

KEP hizmetlerinin, BTK tarafından ilgili yasalar kapsamında başta ETSI standartları olmak üzere KEP ve bilgi güvenliği yönetim sistemi (ISO 27001) alanındaki uluslar arası teknik standartlara uyumlu olarak yapılacak düzenlemelerle ülkemizde de 2010 yılının sonları veya 2011 yılının ilk çeyreğinde başlayabileceği beklenmektedir.

KEP sistemiyle resmi, özel ve ticari her türlü belge veya yazı kurum, kuruluş ve şahıslar arasında yasal geçerli ve güvenli bir şekilde elektronik olarak gönderilip alınabilecek, başka bir deyişle elektronik tebligat yapılabilecektir. KEP sistemi, elektronik tebligat veya yazışmanın dışında çok çeşitli katma değerli servislerin de sunulabileceği, e-imza ve zaman damgasının yaygın ve yoğun olarak kullanılacağı yasal geçerli ve güvenli yeni bir iletişim alanı olacaktır. Böylece önemli miktarlarda

tasarruf ve hız sağlayacak, bürokrasinin etkinleşmesine ve çevrenin korunmasına yüksek oranda katkı sağlayacaktır.

Kaynaklar

[1] ETSI TS 102 640:

http://portal.etsi.org/Portal_Common/home.asp

[2] BTK Kayıtlı Elektronik Posta:

<http://www.tk.gov.tr/bt/kayitlielektronikposta.htm>

[3] E-DTR İcra Kurulu sunumu:

<http://www.bilgitoplumu.gov.tr/duyuru/IcraKurulu/>

[26 KEP.pdf](#)

[4] E-DTR İcra Kurulu KEP sistemi kararı:

<http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/Icra>

[Kurulu/090715_IcraKuruluIKararNo28.pdf](#)

[5] Bilgi Güvenliği Derneği web sitesi:

<http://www.bilgiguenligi.org.tr>

[6] Verion Teknoloji Grubu web sitesi:

<http://www.verion.com.tr>